

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zemědělská fakulta

Katedra cestovního ruchu v Táboře

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

**VYUŽITÍ TECHNICKÝCH PAMÁTEK
V CESTOVNÍM RUCHU
VE VYBRANÉM REGIONU**

Bakalářská práce

AUTOR: Marie Tichá

VEDOUCÍ PRÁCE: doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

2006

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu
Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Marie TICHÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**

Název tématu: **Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést analýzu technických památek a technických atraktivit.

Na základě primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek v oblasti Třeboně.

Metodika postupu:

1. Studium odborné literatury.
2. Analýza primárních a sekundárních informací.
3. Provedení vlastního terénního průzkumu.
4. Návrh na využití technických památek jako produktů cestovního ruchu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Použitá metodika, 4. Vlastní práce, 5. Závěr, 6. Resumé v Aj nebo Nj, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

30 - 40 stran

dle potřeby

tiskána

Forma zpracování bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Rozsah práce:

Seznam odborné literatury:

Hule, M.: Rybníkářství na Třeboňsku: historický průvodce. Třeboň: Ca-
prio, 2003.
Josef, D.: Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha:
Libri, 2002.
Lednický, V.: Technické památky v cestovním ruchu. VŠB Ostrava, 2004.
Novotná, D. a kol.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku.
Praha: Olympia, 2004.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce:

15. března 2005

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
N. Hrabánková
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
studijní katedra
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

Marie Hesková
doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením paní
doc. Ing. Marie Heskové, CSc.
K práci jsem použila literaturu a pramenů, uvedených v seznamu.

Tábor
15.4. 2006

.....
Marie Tichá

Ráda bych poděkovala za obsahové vedení, cenné rady a věcné připomínky vedoucí práce paní doc. Ing. Marii Heskové, CSc. Rovněž děkuji paní RNDr. Blaženě Gehinové za odbornou konzultaci. Mé poděkování za ochotu patří i oponentovi práce paní Mileně Petrovičové. Na závěr bych vyjádřila dík své rodině a přátelům za podporu.

OBSAH:

1.	Úvod	1
2.	Literární přehled	3
3.	Metodika	4
4.	Vlastní práce	7
4.1.	Pojem technická památka	7
4.2.	Ochrana technického dědictví	8
4.3.	Úloha a postavení technické památky v krajině	10
4.4.	Využití technických památek v cestovním ruchu	11
4.5.	Analýza technických památek v Třeboni a okolí	13
4.6.	Vybrané technické památky obecně	15
4.6.1.	Vodohospodářské technické památky	15
4.6.2.	Technické památky pro zpracování zemědělských produktů	16
4.7.	Třeboň – krátká charakteristika a aktuality	18
4.7.1.	Třeboň - "Klenot jihočeské krajiny"	18
4.7.2.	Jaký byl rok 2005 a co nás čeká v roce 2006	19
4.7.3.	Každoroční kulturní události	20
4.7.4.	Infocentrum	21
4.8.	Charakteristika vybraných technických památek v Třeboni a okolí a možnosti jejich využití	22
4.9.	Popis trasy po technických atraktivitách v Třeboni a okolí	31
5.	Závěr	33
6.	Summary	35
7.	Seznam použité literatury	37
8.	Přílohy	39

- Problémem je nepřehledné značení technických památek.
- Vhodná propagace technických památek České republiky by mohla vytvořit základ nového produktu cestovního ruchu.
- U českých turistů roste zájem o technické památky.
- Většina památek bude z různých důvodů pro cestovní ruch nevyužitelná.
- U většiny technických provozoven nebude možné seznámit se s jejich činností.

2. Literární přehled

Cestovní ruch lze definovat jako cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, a to za účelem rekreace, rozvoje poznání a spojení mezi lidmi.

[Petrů, Z., 1994]

Základními druhy cestovního ruchu jsou rekreační, kulturní, společensky orientovaný, sportovně turistický, ekonomicky orientovaný, specificky orientovaný cestovní ruch.

Cestovní ruch členíme podle různých forem. Podle místa realizace ho dělíme na *domácí* a *zahraniční* cestovní ruch. Podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů na *volný* a *vázaný* cestovní ruch. Podle způsobu a organizace zabezpečení jeho průběhu na *organizovaný* a *neorganizovaný* cestovní ruch. Podle délky účasti na *krátkodobý* a *dlouhodobý* cestovní ruch atd. [Lednický, V., 2004]

Marketingový mix je možné vymezit jako optimální skladbu marketingových prvků, které firma používá v marketingovém řízení k naplnění stanovených cílů. Jde o nabídku správného produktu, na správném místě, za správnou cenu, se správnou komunikační podporou. Marketingový mix v cestovním ruchu je vymezen ještě podrobněji. Nad rámec „4P“ přiřazujeme další čtyři nástroje: lidé (**P**eople), tvorbu balíku (**P**ackaging), programování balíku služeb (**P**rogramming) a spolupráci (**P**artnership). [Hesková, M., 2003]

Produkt cestovního ruchu je vše, co se nabízí na trhu cestovního ruchu a má schopnost uspokojit potřeby návštěvníků a vytvořit tak komplexní soubor zážitků. Je to soubor služeb, které produkuje a nabízí cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu. Rozlišují se tři úrovně produktu: *všeobecný produkt* – jádro, které tvoří nabídka specializovaných služeb (doprava, přenocování) a variabilní primární nabídka cílového místa; *očekávaný produkt*, se kterým se ve skutečnosti zákazník střetne a kterým se producent služeb odlišuje od konkurence (prostředí, atmosféra, kvalita, značka); *širší produkt* poskytuje dodatečný užitek (překvapení, sleva pro stálého hosta, blahopřání k svátku). [Gúčík M. a kol., 2004]

Technické památky jsou významným druhem kulturních památek a jsou často též definované jako památky techniky, vědy a výroby. Nejobecněji vzato rozumíme těmito památkami taková lidská díla, která dokládají vývoj techniky, vědy a výroby v historii společnosti a jejichž kulturní hodnota je takového stupně, že je v zájmu společnosti jejich trvalé uchování. [Mazač, J., 2003]

3. Metodika

K vypracování teoretické části práce bylo zapotřebí studium odborné literatury týkající se cestovního ruchu a technických památek. Použitá literatura je uvedena v kapitole 7.

Důležitá byla i práce s internetem, z webových stránek byla čerpána aktuální nabídka služeb cestovního ruchu v Třeboni.

Bylo nutné analyzovat primární a sekundární informace.

Poté byl proveden vlastní terénní průzkum. Sběr dat byl uskutečněn v letních měsících, vlastním šetřením byly shromážděny informace o stavu jednotlivých technických památek, o jejich způsobu využití a byla pořízena fotodokumentace.

Byl vymezen segment turistů, v úvahu připadá školní mládež, rodiny s dětmi, senioři. A byl vytvořen leták o technických atraktivitách na Třeboňsku vložený v příloze č. 1.

Následují části z *Metodiky k projektu WB-07-04 „Technické památky v produktech cestovního“, řešeného Katedrou cestovního ruchu v Táboře, odpovědný řešitel: doc. Ing. Marie Hesková, CSc.*

Návrh metodiky výše uvedeného projektu je sestaven na základě hodnocení jednotlivých výstupů teoretického a praktického řešení.

Nevýhodou velkého množství dat z literárních pramenů je na jedné straně jejich úzká orientace vždy na jeden vybraný segment technických památek a na druhé straně, zachycují historická data a skutečnosti o technických památkách, které jsou zajímavé, ale dnes památka neexistuje a v terénu ji nenajdeme. Nejvýznamnější technické památky jsou již dnes vyhlášeny za národní kulturní památku nebo kulturní památku a proto prvotní výběr dat je nutné dále konfrontovat s informačními zdroji památkové péče.

Při definování řešeného území pro terénní výzkum nebylo potřebné respektovat všechny vyhledané objekty, ale zaměřit se na ty technické památky, které budou využitelné v cestovním ruchu. Doporučuje se výzkum orientovat do oblastí zahrnutých do rekreačně atraktivního území. Rekreační potenciál dosahují především ty technické památky, které se nacházejí v atraktivním přírodním a společenském zázemí nebo na něj navazují.

Práce v terénu představovala :

- vyhledání technické památky podle informací ze sekundárních zdrojů
- vyhledání památek, které mají spíše charakter technické atraktivity (technické zajímavosti), ale z pohledu vybraných kritérií je můžeme zařadit do subjektů technické památky vhodné pro využití v cestovním ruchu
- provedení fotodokumentace
- úpravu seznamu u památek, které ztratily význam, resp. byly zničeny, zbourány apod.

Kriteria oborové systematizaci primárních dat:

a) kritérium odvětvové - rozčlenění technických památek podle odvětví výroby popisuje historickou výrobní strukturu určitého území, odvětvová struktura vychází z přírodních podmínek, které vedly k rozvoji daného odvětví, příp. tradici pro určité výrobní zaměření.

Příklad kategorizace technických památek a místních atraktivit v návaznosti na výrobní, odvětvovou strukturu v Jihočeském kraji:

- Technické památky pro zpracování zemědělských produktů.
- Technické památky pro zpracování dřeva.
- Vodohospodářské technické památky.
- Dopravní technické památky.
- Technické památky a pozůstatky těžby surovin.
- Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě.
- Technické památky ostatní výroby.
- Jiné technické památky stavebního charakteru.

b) kritérium kulturního a historického významu - technické památky dodnes patří k nedostatečně hodnocené kategorii kulturních památek, v praxi není využit technický význam, unikátnost, výjimečnost v celoevropském měřítku u mnohých technických památek.

Příklad kategorizace technických památek podle státní památkové péče, které nejlépe zachycuje kulturní a historický význam formou vyhlášení:

- Národní kulturní památka
- Kulturní památka

c) kritérium územní návaznosti - podmínkou využití technických památek a místních atraktivit v produktech cestovního ruchu je podat návštěvníkovi komplexní informace o všech památkách a atraktivitách na území sídel i volné krajiny.

Příklad kategorizace technických památek a místních atraktivit z pohledu celkové územní návaznosti na další kulturní památky a atraktivitu:

- Technické památky v centrech městských sídel památkově chráněných.
- Technické památky v centrech menších měst.
- Technické památky ve vesnickém prostředí památkově chráněných.
- Technické památky ve vesnickém prostředí.
- Technické památky a místní atraktivitu samostatně stojící v přírodním prostředí.
- Technické památky a místní atraktivitu v přírodním prostředí s návazností na vodní tok, příp. vodní plochu.

Rizika využití technických památek jsou spojena s:

- jejich nevyhovujícím technickým stavem
- nezájmem vlastníků o jejich zpřístupnění nebo zařazení do produktů cestovního ruchu
- nedostatkem finančních prostředků na opravu a zpřístupnění technické památky
- majetkové problémy spojené s vypořádáním technické památky apod.

4. Vlastní práce

4.1. Pojem technická památka

Pojem technická památka je definován v §2 zák. č. 22/1958 Sb, v obecném výkladu. DVOŘÁKOVÁ ^[1] tento pojem upřesňuje tak, že se technickou památkou rozumí jedinečné nebo typické hmotné pozůstatky dokládající vývoj techniky a její úroveň v určitých historických podmínkách. Podle povahy pak technické památky dělíme na nemovité a movité, přičemž další členění je podle jednotlivých druhů výrobních odvětví.

Osobitým poznávacím znakem, který podle názoru VONDRY ^[2] odlišuje technické památky od ostatních kulturních památek, je jejich technická a výrobní funkce s cílem přizpůsobit přírodu potřebám člověka a vyrobit materiální statky. Technické památky v sobě skrývají především uplatnění pokrokových technických principů, technologických metod a konstruktivních řešení, což představuje technickou hodnotu těchto památek. Tato technická hodnota, která přispěla k zvýšení hospodárnosti a produktivity výroby se projevuje nejen ve vlastním technickém zařízení a výrobním vybavení technických staveb a výrobních objektů, ale také v provozních stavbách, jejichž plánovité rozmístění, dispozice, řešení konstrukcí a architektonické formy byly ovlivněny výrobním procesem a technologií. Současné technické památky vykazují i další společenské hodnoty jako je hodnota historická a hodnota dokumentární, tyto hodnoty spočívají v tom, že dokládají určité vývojové stádium příslušného výrobního odvětví i technického oboru a technologie v závislosti na dalších lokálních vazbách technických objektů k ekonomickému a společenskému vývoji.

Jak zdůrazňuje MATĚJ ^[3] památková hodnota průmyslové a technické památky má kromě své technologické vazby ještě další specifický hodnotový rozměr. Jedná se o zachování původních stop provozu čili vytvoření realistického prostředí jako by lidé, kteří v daném objektu pracovali, včera odešli a zanechali vše na původním místě. Tato myšlenka autenticity posledního pracovního dne zdůrazňuje vytvoření hodnověrného prostředí, které by skutečně evokovalo „poslední pracovní den“ a je nutno ji vnímat jako běžný způsob projevu naší reality v podobě špinavých a oprýskaných stěn, ohmataného zábradlí, prošlapaných schodů i odložených pracovních částí oděvů.

Proto je u technických památek žádoucí za účelem jejich zprovoznění, doplnění chybějících částí a součástek tak, aby byla zajištěna nejen jejich provozuschopnost, ale i technická bezpečnost. Obecně však platí, že by počet novodobých zásahů měl být minimalizován na nezbytně nutnou míru.

4.2. Ochrana technického dědictví

Technická památka sama o sobě je jen jedním z prostředků poznání naší kulturní minulosti. Je dokladem úrovně výrobních sil dané etapy vývoje lidské společnosti a konkrétní připomínkou lidského poznání a znalostí. I když snaha ochraňovat technické památky začala u nás již ve dvacátých letech uplynulého století, teprve vydání zákona č. 22/58 Sb., znamenal začátek komplexní ochrany technických památek. Současně nutno konstatovat, že signály o potřebě zachovat hmotné doklady o vývoji vědy a techniky se objevily již v letech 1903 až 1908 založením technických muzeí v Mnichově, Praze a ve Vídni. Po 2. světové válce nabyla tato snaha kvalitativně nových forem. Zájem se rozšířil i na nemovité památky a výsledkem byl vznik nové vědní disciplíny - průmyslové archeologie.

V šedesátých letech bylo přistoupeno v ČSR k prvnímu zaevidování technických památek. Byl sestaven jejich soupis, ve kterém se ale objevily jen některé objekty, protože měřítkem výběru do seznamu bylo zejména stáří objektů, dále byl kladen důraz na architektonickou hodnotu a ojedinělost památky.

Další vývoj nastal v souvislosti s usnesením vlády ČSR č. 25 z roku 1973 ke koncepci rozvoje státní památkové péče a ochrany přírody „Koncepce péče o technické památky v terénu“. Koncepce upozornila na potřebu soustavné spolupráce s jednotlivými technickými muzei. Jedním z hlavních nedostatků však byla absence řádného zabezpečení financování oprav ze státních zdrojů. A proto byla koncepce naplněna jen částečně.

V osmdesátých letech se začala otázka technických památek dostávat do popředí zájmu, a to jak odborníků, tak i široké veřejnosti. Mezníkem u nás byl březen 1985, kdy došlo k nesmyslnému svévolnému zbourání nádraží Praha-Těšnov, jednoho z nejkrásnějších v Evropě.

Reakcí na tuto i další podobné události byla založena Sekce ochrany průmyslového dědictví při Klubu přátel Národního technického muzea v Praze v roce 1986, prostřednictvím které se naše republika připojila k mezinárodním snahám o zachování technického dědictví. Zároveň od 1. ledna 1988 vstoupil v platnost nový zákon o státní památkové péči č. 20/87 Sb.

Koncem roku 1995 se vyhlášení veřejné soutěže Ministerstvem kultury ČR na řešení programových projektů v oblasti kulturního dědictví stalo vítanou příležitostí, jak posílit bádání v oblasti technického dědictví, které po celou řadu let stálo na okraji pozornosti památkám, správních orgánů i laické veřejnosti.

Stěžejním úkolem programového projektu s názvem „Výzkum industriálních a technických areálů a objektů" se stalo soustředění dokumentace o nejhodnotnějších, ale i zanikajících industriálních památkách, jež by umožnil poznat nesmírně rozsáhlý potenciál hmotných pozůstatků technické historie u nás.

Závěrem nutno v této části kapitoly dodat, že devadesátá léta se stala obdobím, kdy se střídaly momenty uvědomění si nesmírných hodnot zanechaných v podobě technických památek minulými generacemi s obdobími, které se prezentují nečekanými a spěšnými demolicemi nejrozsáhlejších technických památek. Je to však především období, kdy byla celá řada technických památek prohlášena za národní kulturní památky, případně za kulturní památky, a to je veliký úspěch.¹⁴¹

4.3. Úloha a postavení technické památky v krajině

Moderní průmysl vznikající přibližně před třemi sty léty přinesl nejen bohatství zemím, kde se rozvíjel, ale i řadu objektů, které doprovázely jeho vývoj. Takto vznikla industriální architektura, která vytvořila stavby nejrůznějšího výrobního zaměření. Průmyslové stavby a technické památky nás tak provázejí téměř na každém kroku, setkáváme se s nimi nejen ve městech, ale i menších lokalitách. Léta provozování výrobní či obchodní činnosti vtiskly ulicím a celým městským čtvrtím specifický charakter.

Paměť techniky se také stává dobrodružnou a vzrušující sebereflexí pro člověka 21. století, jehož život je technikou - tou současnou - stále výrazněji ovlivňován a determinován. Současně lze říci, že žádný jiný obor lidské činnosti neprodělává tak prudký vývoj jako technika, kde se objevují stále nové a nové vynálezy.

Technické památky posuzujeme nejen v jejich individuální existenci, ale v širokých vztazích k celému životnímu prostředí. V tomto životním prostředí zauímají i industriální památky a technická stavební díla důležité postavení, protože je dotvářejí a nad ostatní jeho články vynikají svými společenskými hodnotami. Jsou zapojeny do procesu tvorby životního prostředí nejen již svou existencí ale i funkční náplní. Továrny, těžní a vodárenské věže, vysoké pece, vodní průplavy a nádrže, stejně jako silnice, mosty a železnice nebyly vždy rušivým zásahem do přírody nebo sídlištního celku, ale naopak často vnesly do krajinného a urbanistického prostředí nové estetické prvky.

Nutno však přiznat, že průmyslové objekty, kde se před několika málo týdny či naopak před více lety skončilo s výrobou, nepůsobí příliš přívětivě. Polorozpadlé budovy, rezivějící konstrukce, letité nánosy špíny i odpadů, nejrůznější přístavby a pozdější dostavby dávají často jen tušit původní podobu objektu a tím i jeho historickou hodnotu. A proto plány na jejich zachování a případné nové využití vyžadují přesvědčivé argumenty, značnou dávku fantazie a nadšení i významnou finanční a osobní podporu.^[4]

4.4. Využití technických památek v cestovním ruchu

Jedním z prvořadých úkolů v této oblasti je vrátit technické památky do života, což znamená hledat možnosti jak přiblížit technické památky lidem a využít jejich přednosti.

U nemovitých památek navrhuje KUDELA-LEDNICKÝ ¹⁵¹ následující formy využití:

- a) provedení vnitřní rekonstrukce objektu, či-li změna technického a technologického vybavení na žádoucí současné úrovni, čímž by bylo možno pokračovat v původní výrobní aktivitě. Původní vzhled i dispozice objektu by tak zůstaly zachovány a pouze podrobeny řádné údržbě a opravám pod dozorem orgánů památkové péče;
- b) přestavba průmyslových objektů na objekty pro lidi přitažlivé jako jsou muzea, hotely, restaurace, tržnice či zábavní střediska přičemž přestavbou by původní jedinečnost objektu zůstala zachována. Došlo by tak ke změně využití celého objektu;
- c) výstavba průmyslových skanzenů a tvorbou účelově zaměřených průmyslových muzeí podnikových muzeálních expozic;
- d) prohlídka historických provozů, kde se uchovala původní, pro návštěvníky přitažlivá výroba.

Zajímavými atraktivitami cestovního ruchu z oblasti technických památek sehrávají technické památky potravinářského průmyslu, které přitahují trvale pozornost pokud zajišťují současně i produkci místních specialit a pokud se to děje tradičním způsobem. V této oblasti sehrávají hlavní úlohu pivovary a vinné sklepy.

Dosud málo využívanými technickými objekty pro potřeby cestovního ruchu jsou vodárenské věže, které jsou velmi často významnými dominantami řady měst. Voda jako jeden z primárních faktorů vzniku a existence lidského života stále významně ovlivňuje naši společnost, a proto bychom právě zachováním těchto památek měli její význam trvale připomínat. Přitom velmi často tyto objekty již neslouží svému účelu a bylo by ideální nalézt pro ně poněkud jiné uplatnění v podobě třeba kavárenských či restauračních zařízení, kluboven zájmových sdružení, regionálních muzeálních expozic při zachování možnosti vyhlídky pro návštěvníky.

Vlastní strategie využití technických památek v cestovním ruchu přitom vychází důsledně ze čtvrté priority sektorového operačního programu, jež představuje podporu zachování a obnovy kulturního dědictví a přírodního bohatství pro cestovní ruch.

Konkrétní opatření pro naplnění dané priority přitom znamenají:

- Podpora obnovy, údržby a využití kulturně historických a technických památek a přírodních atraktivit pro cestovní ruch nadregionálního významu.
- Podpora obnovy a využití kulturně historických a technických památek pro cestovní ruch regionálního významu.
- Podpora využití technických památek místního významu a zachování či obnova přírodních atraktivit pro cestovní ruch.

Z této základní priority a tří opatření, která naplnění priority rozpracovávají, je možno navrhnout následující základní body strategie:

- a) Uvědomit si přednosti technických památek a vytvářet pro jejich návštěvnost základní podmínky, které tvoří především jejich dostupnost i zajímavost.
- b) Určit podíl technických památek na celkovém potenciálu cestovního ruchu a vyčlenit charakteristické oblasti bohaté na technické památky.
- c) Zabezpečit vhodnou propagaci technických památek České republiky, jež by vytvořila základní rámec tvořícího se nového produktu cestovního ruchu. Zajistit úzkou spolupráci mezi odborníky-památkáři a odborníky na cestovní ruch.
- d) Provést určité žádoucí úpravy vhodných objektů, které by významnějším způsobem nenarušily původní jejich charakter, ale usnadnily by prohlídku návštěvníkům a zpřístupnily zajímavé části technologických linek.
- e) Vytvářet jedinečné průmyslové skanzeny, které by se staly základem rozvoje celé oblasti zábavy, obchodu a poznání. Prakticky by to znamenalo modernizaci vnitřních prostor budov charakteristických svou průmyslovou architekturou formou revitalizace, rekonstrukce nebo restaurace.
- f) Prosadit specializované turistické trasy zaměřené na technické památky, kde musí být zajištěna animace a potřebné oživení.
- g) Důsledně prosazovat i využívání technické průmyslové infrastruktury, jež tvoří nejen možnost dopravního spojení, ale i konkrétní objekty běžně využívané, jejichž postavení jako technických monumentů si mnohdy ani neuvědomujeme (přehrady, mosty, silnice apod.).

Tento výčet strategického charakteru naznačuje pouze základní skelet potřebného chování k technickým památkám a je pouze obecným návodem, který je nutno v konkrétních podmínkách rozpracovat.¹⁶¹

4.5. Analýza technických památek v Třeboni a okolí

Územní charakteristika a poloha vybraných technických památek:

Kraj – Jihočeský

Správní obvod obce – Jindřichův Hradec

Název sídla – Třeboň, Lužnice, Staňkov

Popis technické památky:

Základním prvkem pro charakteristiku technické památky bylo její zařazení do jednotlivých odvětví výroby. Členění výrobních odvětví bylo při této kategorizaci dodrženo tak jak jej uvádí odborná literatura, ale pro naše účely bylo konfrontováno s dvěma základními činiteli. Jedním je samotná přírodní a historická danost pro určité výrobní aktivity v řešeném území Jihočeského kraje, druhým činitelem je využití informací o technických památkách a místních atraktivitách v produktech cestovního ruchu.

Význam technické památky:

Význam každé památky, teda i technického charakteru je v prvním kroku nutné sledovat z pohledu její zachování. Ochrana technického dědictví v České republice spadá do oblasti Národní památkové péče. Z 33 000 evidovaných nemovitých kulturních památek jsou pouze 3 % památek v kategorii památek technické povahy. Péče o ně je dána ustanovením zákona č. 20/1987 Sb. ve znění zákona č. 320/2002 o státní památkové péči.

Význam technické památky je dán už jejím zařazením k chráněným objektům památkové péče do kategorie národní kulturní památka, nebo kulturní památka.

Pro historické zařazení do čtyřech časových horizontů jsme sledovali hlavně technický pokrok, který byl pro každé toto období určitými prvky charakteristické.

Důležitým aspektem významu technické památky je její návaznost na nejbližší zázemí, teda území, ve kterém se nachází. Větší seskupení hmotných kulturních památek je součástí památkové plošné ochrany např. městských památkových rezervací, nebo technické památky jsou jenom součástí historické zástavby našich měst či vesnic. Mnohé z technických památek, ale hlavně místních atraktivit tvoří samotně stojící objekt.

Možnosti využití technické památky:

V rámci terénního výzkumu byl zkoumán technický stav objektu, který je zhodnocen ve třech kategoriích - vyžadující údržbu, vyžadující rekonstrukci, nevyhovující. Důležité je také zjištění jestli technická památka má zachovanou technologii výroby, či provozu. Tento stav je zhodnocen ve čtyřech kategoriích - zcela zachovalá technologie výroby, či provozu, částečně zachovalá technologie, nevyhovující stav technologie, technologie u technické památky neexistuje.

Kategorizace TP ve vztahu k využití v cestovním ruchu:

Zkoumal se způsob využití technické památky, či místní atraktivity v těchto kategoriích:

- využívá se – pro účely bydlení, jako muzeum, jako penzion...
- možnost využití – je již projektována, nebo je záměrem
- vhodná pro využití po drobných úpravách
- vyžaduje větší investice na úpravy
- jiná možnost

U dopravní dostupnosti technické památky či místní atraktivity byla zkoumána možnost přístupu autem, autobusem, železnicí, na kole, pěšky

Úroveň služeb cestovního ruchu v obcích byla zkoumána přítomností:

- stravovací zařízení
- ubytovací zařízení
- kulturně-sportovní zařízení
- turistických informací a vůbec způsobu značení památky v území

[Části projektu WB-07-04 „Technické památky v produktech cestovního“, řešeného Katedrou cestovního ruchu v Táboře, odpovědný řešitel: doc. Ing. Marie Hesková, CSc.]

4.6. Vybrané technické památky obecně ^[7]

4.6.1. Vodohospodářské technické památky

Rybníky

Zásadní význam pro hospodaření s vodou mají vodní nádrže budované z hromadění vody pro její pozdější využití, k zachycení povodní nebo k vytvoření vhodného prostředí pro chov ryb. Prvními nádržemi v českých zemích byly rybníky budované již od 11. století, hlavně pak od 14. do 16. století.

Největší v českých zemích je jihočeská rybníční soustava, jejímž duchovním otcem a prvním stavitelem byl Štěpánek Netolický. Své velkolepé dílo v roce 1518 dovršil Zlatou stokou, 45 km dlouhým kanálem, který napájel třeboňskou pánev vodou z Lužnice a propojil rybníční síť v ucelenou soustavu. Druhým významným stavitelem byl pak Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan, jenž nejenže rozšířil stávající rybníky, ale rovněž vybudoval řadu nových, z nichž největší a nejvýznamnější byl Svět a Rožmberk.

Kašny

I kašny mají svou tisíciletou tradici a už ve starém Římě měly vedle funkce zásobování vodou i významnou úlohu společenskou, neboť se tu scházeli lidé, aby si vyměňovaly novinky. Z vodohospodářského hlediska kašny sloužily jednak k zásobování domácností vodou, jednak tvořily rezervu vody pro hašení požárů. Bývaly u nich ale také nádrže, z nichž se mohli napájet koně.

Vzorem městských vodovodů s kašnami, jež byly jako veřejná zařízení zřizovány na obecních pozemcích dobře dostupných, často na náměstí, byly klášterní vodovody a kašny, které bývaly obvykle umístěny do středu rajských zahrad. Stavěly se ovšem i soukromé kašny, které sloužily vrchnosti. Ty měly od dob renesance především funkci reprezentační a okrasnou – zdobily nádvoří, průčelí a zahrady zámků a šlo nejednou o skutečně vrcholná umělecká díla z kamene či bronzu zdobená plastikami.

Význam kamenných kašen stoupal úměrně s rozvojem sídla, často tvořila nákladná stavba kašny dominantu náměstí, reprezentovala velikost a bohatství města.

Význam kašen klesl po rozšíření městských vodovodů.

Vodní elektrárny

K dnešním nejvýznamnějším alternativním zdrojům energie, nepoškozujícím přírodní prostředí, patří vodní elektrárny, které využívají kinetickou nebo potenciální energii vodních toků a jezer, přeměňují ji v energii mechanickou a tu dále v energii elektrickou.

Přeměna vodní energie v elektrickou se u nás mohla rozvíjet až po roce 1886, kdy M. Deprez uskutečnil její přenos na větší vzdálenost a kdy se mohl přenášet i střídavý proud.

K soustavnému využívání vodní energie dal podnět zákon o soustavné elektrifikaci z roku 1919, podporující výstavbu vodních elektráren z veřejných prostředků. A tak začala výstavba kaskády průběžných vodních elektráren při labských zdymadlech.

Vodárenské věže

Tam, kde nebylo možné přivést vodu do města přímo samospádem od zdroje, vznikaly poblíž vodních toků vodárenské věže. Je to výšková stavba, která má v posledním podlaží umístěnu kovovou nádrž. Pomocí pístového čerpacího stroje poháněného vodním kolem je vytlačována voda z vodoteče potrubím do nádrže. Odtud voda odtéká samospádem do vodovodní sítě příslušné zásobované lokality.

Velmi zajímavé stavby pocházejí zejména z konce 19. a počátku 20. století. Vliv na ně mělo i období secese, příkladem je i Třeboň.

Na konci 19. století vznikalo moderní zásobování vodou. Významnými stavbami tak vedle vodních věží jsou i pozemní vodojemy, čerpací stanice či honosné filtrační stanice.

4.6.2. Technické památky pro zpracování zemědělských produktů

Vodní mlýny

K nejdůležitějším potravinářským oborům provozovaným řemeslně u nás již od raného středověku patřilo mlynářství. Vodní mlýn, jehož princip byl znám již koncem 1. století př. n. l., se začal šířit v kontinentální Evropě teprve ve 4. a 5. století n. l. Stavba samotného mlýna byla drahou a technicky náročnou záležitostí, a proto byla dlouho většina mlýnů ve vlastnictví městských obcí, bohatých šlechticů nebo v majetku církve.

Za „období vodních mlýnů“ je považován vrcholný středověk. V 16. století již připadl jeden mlýn asi na dvě tehdejší vesnice a koncem téhož století měla většina měst v průměru 4-7 obilných mlýnů.

Mlýny byly v této době vybaveny jednoduchým mlýnským složením poháněným vodním kolem na spodní, střední nebo svrchní vodu. Velikost mlýnů na tekoucí vodě se zvyšovala úměrně s velikostí toků.

I když koncem 18. a v první polovině 19. století nastal ve stavbě mlýnů a jejich technickém vybavení zřejmý pokrok, zachoval si mlýn svou klasickou podobu, v níž se stavěl ještě na počátku 20. století, i když mlýnské kolo už vesměs nahradila výkonnější turbína či parní pohon.

Pivovar

Další tradiční potravinářskou výrobou je v českých zemích pivovarnictví. Vaření piva se postupně koncentrovalo především do měst a zde již ve 14. století dosáhlo vysoké úrovně. Při výrobě se používalo převážně tzv. svrchní kvašení, při němž vytékala ze sudů pěna, která se používala v domácnostech jako droždí. Tato piva byla jen nepatrně chmelená, a proto pivo tvořilo běžnou součást jídelníčku.

Ovšem v důsledku poklesu vlivu měst se v 15. a zejména v 16. století výroba piva začala přesouvat na venkov, kde si právo vařit pivo zajistila šlechta v rámci svých velkostatků. Příkladem může být knížecí Schwarzenberský pivovar v Třeboni. Nejhorší dobou pro pivovary bylo však období po třicetileté válce, kdy pro nedostatek potravin nebyly ani suroviny na výrobu piva. Mezníkem ve vývoji sladařské a pivovarské technologie bylo na přelomu 18. a 19. století reformní úsilí sládka Františka Ondřeje Poupěte. Navrhl celou řadu revolučních zlepšení jednotlivých fází technologického postupu při výrobě sladu i piva.

Začátek 19. století je možno považovat za období přechodu ručních pivovarů k pivovarům strojním a zároveň přechodu od svrchního kvašení na kvašení spodní. Pokrokem bylo také postupné nahrazování dřeva uhlím při topení.

Technologie výroby piva spodním kvašením zůstala během vývoje v zásadě stejná, i když se zařízení pivovarů stále zdokonalovalo a v technologii se uplatňovaly nové vědecké poznatky.

4.7. Třeboň – krátká charakteristika a aktuality

V této kapitole krátce popíši město Třeboň, její historii, přírodní potenciál. Shrnu aktivity města v roce 2005 v oblasti cestovního ruchu a plány do roku 2006. Na závěr se zmíním o každoročních kulturních událostech a o náplni práce informačního a kulturního střediska.

4.7.1. Třeboň - "Klenot jihočeské krajiny"^[13]

Starodávné město Třeboň leží v mírně zvlněné krajině jižních Čech v nadmořské výšce 450 metrů. Má zhruba 10 000 obyvatel. Pro jeho krásné okolí, hluboké lesy a malebné rybníky se mu říká „město rybníků“ a jeho okolí „zrcadlová krajina“.

Počátky tohoto půvabného města sahají asi do poloviny 12. století, kdy na jedné ze stezek procházejících hlubokým pohraničním hvozdem vznikla malá trhová osada s panským dvorcem, nyní známá pod jménem Třeboň. Největšího rozmachu dosáhla Třeboň v 16. a na počátku 17. století, zejména za vlády posledních dvou Rožmberků, bratří Viléma a Petra Voka z Rožmberka. Velká pozornost byla věnována hospodářskému rozvoji celého panství, zejména však opět rybníkářství a pivovarnictví. K oživení jinak poklidného života zde došlo v polovině 19. století, kdy se Třeboň stala okresním městem. Dalším impulsem k intenzivnějšímu rozkvětu celé oblasti byla výstavba důležitých komunikací, zejména železnice s návazností na Vídeň v roce 1871. Roku 1960 byl zrušen třeboňský politický okres a město obdrželo lázeňský statut.

Třeboňsko je od roku 1977 Biosférickou rezervací UNESCO a od roku 1979 chráněnou krajinnou oblastí. Třeboň má ambice, aby na seznam UNESCO bylo zapsáno jako Třeboňské rybníkářské dědictví jednak její historické centrum, jednak rybníky Svět a Rožmberk, oblast Nové a Staré řeky a Zlatá stoka.^[10]

Po století obyvatelé Třeboně tvořili, kultivovali svou krajinu a zbavovali ji rašelinišť a bažin. Na vodu bohatý terén podpořil výstavbu lázní a dal vznik rybníkářství ve velkém s chovem ryb, zvláště slavných třeboňských kaprů. Historické centrum Třeboně bylo prohlášeno městskou památkovou rezervací.

Lázně, renesanční zámek, přilehlé parky a rozlehlý rybník Svět tvoří dohromady unikátní celek se zvláštním koloritem. Pobyt v třeboňských lázních je blahodárný a přináší vzpruhu nejen nemocným, ale i těm kdo jen chtějí načerpat energii, seznámit se s místní kulturou a prožít příjemné chvíle.

4.7.2. Jaký byl rok 2005 a co nás čeká v roce 2006

V březnu byla podepsána smlouva o dotacích z EU na projekt „Třeboň – rozvoj lázeňské infrastruktury“ a město tak má na roky 2005 – 2007 celkem 148 mil.Kč, ke kterým přidá svých 16 mil.Kč. Letos už Třeboň realizovala 2 etapy, v té první venkovní sportoviště u Bertiných lázní a městský mobiliář a informační systém, v té druhé novou tělocvičnu na Auroře, kde v roce 2006 přibude ještě nové aquacentrum.

Rok 2005 odstartoval obrovský zájem soukromých investorů o Třeboň, který se soustřeďuje zejména na cestovní ruch. Firma INDES INVEST postavila v ulici Svobody nový hotelový dům Nový svět a její aktivity pokračují směrem k Auroře dalšími záměry. Určitým překvapením je i zájem jiné společnosti vybudovat v areálu Otavanu velké aquacentrum pro 1000 lidí s wellness hotelem, stejně jako záměr vybudování konferenčního centra v bývalých kasárnách firmou Lavana.

Všechny tyto aktivity přinesou Třeboni pracovní místa a zároveň návštěvníky, kteří budou znamenat vyšší kupní sílu pro obchod a služby v Třeboni poskytované. Zájem investorů je jasným důkazem vysokého potenciálu rozvoje města, který byl podpořen mnohaletou koncepční prací ve prospěch cestovního ruchu a lázeňství. Určitě i nominace Třeboně a třeboňského rybníkářství na zápis do seznamu UNESCO vedla k upřednostnění Třeboně v investičních záměrech před ostatními městy.

Zápis se však v tomto roce neuskutečnil z důvodu požadavku komise UNESCO zařadit do této nominace větší počet rybníků, s čímž musí ovšem souhlasit vlastníci, tedy Rybářství Třeboň a.s. Celá věc je nyní v jednání a zejména v kompetenci rybářů.

Podařilo se v rekordním čase zúčtování 1. etapy, takže je Třeboň 1. město v republice, které získalo na svůj účet v rámci Společného regionálního operačního programu evropské peníze. Další projekt financovaný z EU je „Blíže k internetu v Třeboni“, jehož hlavním obsahem je zbudování městské WIFI sítě se 150 dotovanými příjemci připojení.

Velmi náročný byl rok 2005 i v oblasti kultury. Třeboň si upevňuje své místo jako město festivalů. Třeboň se stává i díky prostorovým možnostem zajímavým konferenčním městem.^[11]

4.7.3. Každoroční kulturní události

Poté, co se z třeboňského Masarykova náměstí odpaří poslední sněhová vločka, přichází čas tolik oblíbených sobotních trhů. Zde se můžete podívat, kdy a při jaké příležitosti se konají...^[16]

- Velikonoční trh - sobota 15.4.2006
- Anifest (festival animovaných filmů) - sobota 6.5.2006
- prázdninový trh - sobota 8.7.2006
- Krčínova Třeboň (historické slavnosti) - sobota 22.7.2006
- Lázeňská Třeboň (lázeňské slavnosti) - sobota 5.8.2006
- Čochtanova Třeboň (vodnické slavnosti) - sobota 12.8.2006
- Rybářské slavnosti (zahájení výlovů) - sobota 26.8.2006
- Eurorando (setkání turistů všech zemí) - sobota 9.9.2006
- Vánoční trhy (nakupování dárků) - sobota 9.12.2006

Zdroj: www.trebon.net

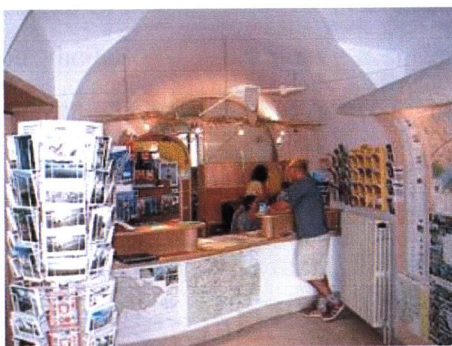
4.7.4. Infocentrum

Informační a kulturní středisko je příspěvková organizace města, která vznikla v roce 1992 transformací Městského kulturního střediska. V rámci jejího statutu je vymezeno poměrně rozsáhlé spektrum činností, z nichž nejvýznamnější jsou zejména:

- informační servis pro turisty (informace o městě a okolí, zprostředkování ubytování a stravování v objektech všech kategorií, zajišťování průvodcovských a tlumočnických služeb, prodej map, průvodců a dalších propagačních a informačních materiálů, předprodej vstupenek na všechny kulturní akce v Třeboni)
- informační servis pro občany města
- vydávání městských novin Třeboňský svět
- propagace města na výstavách a v médiích
- vydávání propagačních a informačních tiskovin o městě
- pořádání kulturních akcí (divadla, koncerty, zájezdy, výstavy)
- správa oficiálních internetových stránek města Třeboně
- administrativní a účetní správa městského kina "Světlozor" a městské knihovny

IKS zajišťuje pořádání koncertů a divadelních představení v Městském divadle Josefa Kajetána Tyla, v prostorách třeboňského zámku, Schwarzenberské hrobky, kostela sv. Jiljí apod. Výstavy se pořádají ve výstavní síni Pod věží na Masarykově náměstí. V letních měsících IKS pořádá historické slavnosti, ekotryhy a další akce pod širým nebem. IKS také organizuje zájezdy na divadelní představení a koncerty v Praze a Českých Budějovicích.

[14]

Zdroj: www.trebon.net

4.8. Charakteristika vybraných technických památek v Třeboni a okolí a možnosti jejich využití

✧ Bertiny lázně

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Památky stavebního charakteru - *Lázeňský dům*

Význam technické památky:

19. století

Součást historické zástavby

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Historie treboňského lázeňství se začíná psát v roce 1883, kdy místní učitel Václav Hucek zřídil k léčení své dcery Berty, postižené revmatismem, na zahradě svého domu soukromé, po ní pojmenované lázně. Soukromé lázně převzala v roce 1936 městská správa a po rekonstrukci v roce 1940 zprovoznila Městské slatinné a uhličitě lázně. Od 90. let je spravuje organizace Bertiny lázně Třeboň s. r. o.

Bertiny lázně se nacházejí v historickém centru města Třeboně, v těsné blízkosti městské památkové rezervace. Součástí Bertiných lázní je nově vybudovaný vodoléčebný komplex s víceúčelovým rehabilitačním bazénem s různými masážními efekty. Ubytovací prostory nabízejí dvoulůžkové i jednolůžkové pokoje vybavené sprchou, WC, televizí, rádiem, lednicí a telefonem s přímou volbou nebo apartmány s možností připojení faxu a vybavené navíc minibarem.

V rámci rozšíření služeb zajišťují Bertiny lázně rovněž rekondiční a relaxační pobyty (3, 7 nebo 10 dnů), které jsou vhodné pro stavy únavy a snížené výkonnosti, zlepšení kondice, rekonvalescence či snížení nadváhy a také preventivní a léčebné pobyty pro manažery, zaměřené na revitalizaci nejen pohybového aparátu, ale i celého organismu.

Příjemným zážitkem jsou také hudební produkce, pořádané na Pergole spolu s tancem na přírodním parketu. V okolí pergoly se rozkládá lovecký revír Bertiných lázní a četné rybníky pro sportovní rybolov.^[19]

⌘ Zvony v kostele sv. Jiljí

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Památky stavebního charakteru – *Zvony*

Význam technické památky:

Národní kulturní památka

19. a 20. století

Součást historické zástavby

Charakteristika – historie a současnost:

Ve věži městského kostela sv. Jiljí jsou dochovány tři zvony rodu Pernerů z Českých Budějovic -: První zvon byl odlit roku 1833 a nese nápis Perner Budweis (hmotnost 95 kg, tón fis 2), druhý zhotovil roku 1948 Rudolf Perner (hmotnost 450 kg, tón ais 1) a třetí pochází opět z roku 1948 od Rudolfa Pernera (hmotnost 620 kg, tón gis 1).¹⁷¹

⌘ Soubor kašen

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP - *Kašny*

Význam technické památky:

Středověk

Součást historické zástavby

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie částečně zachovalé

3 kašny: *zámecká* - vlastní stát (NPÚ), funkční;

na náměstí - vlastní město, funkční;

klášterní - vlastní město; nefunkční.

Charakteristika – historie a současnost:

Roku 1569 byla nedaleko radnice postavena desetiboká kamenná kašna, přizdobena kruhovými reliéfy antických hlav, která po více než osmi opravách zdobí náměstí dodnes. Je to dílo kameníka Jordana. V roce 1609 nechala obec doprostřed kašny postavit ozdobný renesanční sloup s prstencem, jehož maskarony chrlí vodu. Sloup je završen obeliskem, na kterém jsou vytesány iniciály CH, snad kameníka Hanse Colfingera. Druhá kašna z roku 1670 se nachází na vnějším zámeckém nádvoří. A třetí kašna je v zahradě Nového Dvora a již není funkční.¹⁷¹

☒ Pivovar Regent

Popis technické památky:

Odvětví výroby – TP pro zpracování zemědělských produktů – *Pivovar*

Význam technické památky:

Kulturní památka

18. století

Součást historické zástavby

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Historicky nejstarší zařízení na výrobu piva v Třeboni vlastnila augustiniánská řeholní kanonie v roce 1367. Od ní odvozuje svůj vznik i dnešní pivovar.

Novou etapu treboňského pivovarnictví předznamenala stavba moderního panského pivovaru na místě dřívější rožmberské zbrojnice mezi Svinenskou a Novohradskou branou. Když Ferdinand kníže ze Schwarzenbergu vydal 9. dubna 1698 povolení k zahájení stavby, začal ji realizovat italský architekt Giacomo de Maggi se svým synem Janem. Pivovar neprodělal podstatné změny do poloviny 19. století. Přestavba byla zahájena v roce 1861 a pokračovala až do 90. let. Od roku 1991 probíhala v pivovaru průběžná rekonstrukce technologie i stavební údržba objektů. Z hlediska stavebního je dnes pivovar ve velmi dobrém stavu. Od roku 2000 je pivovar v majetku a.s. Bohemia Regent.¹⁷¹

Prohlídka pivovaru: Nenechte si ujít zajímavý výklad o vaření piva v pivovaru Regent v podání odborníka.

Prohlídku můžete zakončit návštěvou schwarzenberské pivnice přímo v areálu pivovaru. Prohlídky probíhají denně od 10 do 18 hodin po předchozím objednání na tel. 384 721 319 nebo na vrátnici pivovaru. Nabízíme prohlídku s ochutnávkou piva za 50 Kč nebo bez ochutnávky za 30 Kč. Za dítě do 15 let zaplatíte 15 Kč.

Zapůjčování chladicích a výčepních zařízení: V rámci svých možností pivovar krátkodobě zapůjčuje přenosná chladicí a výčepní zařízení.

Pořádání společenských akcí a večírků: Nabízíme možnost pořádání společenských akcí a večírků podle přání zákazníků v nově zrekonstruované sladovně.

Pivovarská prodejna: Maloobchodní prodej piva Bohemia Regent, prodej reklamních předmětů Bohemia Regent a prodej alkoholických nápojů firmy Fruko Schulz Jindřichův Hradec. Prodejna se nachází vpravo před vstupní branou do pivovaru.

Pivovarská pivnice: Na nádvoří pivovaru Regent, vpravo za vstupní branou, se nachází pivnice, která návštěvníkům nabízí příjemné posezení u piva v historických prostorách pivovaru. Kromě běžných druhů piva Bohemia Regent nabízí i specialitu jinde těžko dostupnou - kvasnicové pivo. Pivnice je otevřena denně od 11 do 22 hodin. ^[20]

✧ Opatovický vodní mlýn

Popis technické památky:

Odvětví výroby – TP pro zpracování zemědělských produktů – *Vodní mlýn*

Význam technické památky:

18. století

Samostatně stojící objekt

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie neexistuje

Sídlo výzkumného ústavu

Objekt není volně přístupný

Turistické informace – informační tabule o historii mlýnu

Charakteristika – historie a současnost:

Barokní mlýn z počátku 18. století byl upraven po požáru v roce 1727, jak o tom svědčí nápis na průčelí mlýna pod kamenným znakem třeboňské kanonie. Mlýn byl v 60. letech 20. století adaptován na administrativní budovu. Dnes je sídlem mikrobiologického ústavu Akademie věd ČR. Není volně přístupný. A leží na naučné stezce „okolo Třeboně“. ^[7]

✧ Vodojem

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP – *Vodojem*

Význam technické památky:

20. století

Samostatně stojící objekt

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující rekonstrukci

Technologie částečně zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Počátkem 20. století chyběl Třeboni kvalitní zdroj pitné vody. V roce 1909 tedy začala výstavba městského vodovodu. Vodárenskou věž postavila v témže roce pražská firma Karel Kress, architektonickou podobu navrhl Jan Kotěra. Oslaví tudíž v dohledné době 100 let své existence. Do vodní věže se čerpala voda z 10 m hluboké studny benzinovým čerpadlem.

Po 1. světové válce došlo k poklesu vody, a proto byla vodárna napojena na novou artéskou studnu. Tehdy také proběhla výměna benzinového čerpadla za čerpadla poháněná elektromotory. Ještě dnes je vodárenská věž dominantou části Třeboně zvané Na kopečku. Navíc je i stavitelským skvostem. Architekt Jan Kotěra navrhl pouze dvě vodní věže v secesním slohu. Obě jsou perfektním dokladem technického a estetického myšlení své doby.^[7]

Vodárenská věž je majetkem města a provozuje ji akciová společnost VAK Jižní Čechy. Jako pozornost pro občany i návštěvníky města Třeboně zřídili zaměstnanci společnosti noční osvětlení této staré vodárenské věže.^[17]

✧ Malá vodní elektrárna Rožmberk

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP – *Vodní elektrárna*

Význam technické památky:

20. století

Samostatně stojící objekt

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

V souvislosti s prokopáním dvou výpustních otvorů pod hrází největšího českého rybníka bylo v roce 1919 instalováno potrubí pro zřízení elektrárny, osazené v roce 1920 dvojicí Francisových turbín, vyrobených v ČKD Kolben, Praha.

Výkon soustrojí dosahoval 256 kW. Svým způsobem šlo o technickou zvláštnost rybníkářského kraje. Je součástí naučné stezky „Rožmberk“. ¹⁷¹

▣ Rybník Svět

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP – *Rybník*

Význam technické památky:

Národní kulturní památka

Středověk

Součást historické zástavby

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Rybník Svět založil v letech 1571 - 73 na Spolském potoce, 2 km jižně od Třeboně, rožmberský regent Jakub Krčín z Jelčan. Původně se mu říkalo Nevděk. Hráz je vysoká 8 m, dlouhá v koruně 1400 m a široká v základech až 45 m, celkový objem rybníka 30625 mil. m³, plocha hladiny 201,3 ha. ¹⁸¹

Rybník je využíván k chovu ryb, k rekreaci a jako veslařská základna.

Vyhlídkové plavby od 1.5.-30.10.

Naučná stezka „cesta kolem Světa“.

Expozice na zámku od dubna do října od 10-16h.

Rekreační rybaření ¹¹⁸¹

Sezóna: 1.4.-31.10.

Od 1.7.2005 se rozšiřuje nabídka pověření pro rekreační rybaření na rybníce Svět o **hodinové pověření: cena 40 Kč/hod.**, v ceně není zahrnutá ryba. Od 1.7.2005 je v ceně jednodenního pověření 1 ks kapra. Účastník při ukončení lovu předloží pouze obsluze kapra ke kontrole.

Podmínky rybník Svět: V lovném úseku je trvale obsluha. V ceně je rekreační rybaření pouze na jeden prut, ulovené ryby je možno zakoupit u obsluhy bez omezení množství podle platného ceníku. Lovené ryby 90 % kapr, dále amur, lín.

✧ Opatovický rybník

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP – *Rybník*

Význam technické památky:

Středověk

Součást památkové plošné ochrany – pásmo městské rezervace

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Rybník navazuje na hráz Světa a leží na Opatovické stoce 2 km od Třeboně. Tvoří jej dlouhá zemní hráz vysoká 7 m o délce 1500 m v koruně. Má plochu hladiny 160,6 ha a celkový objem 3,43 mil. m³. Pokyn k výstavbě dal Petr Vok roku 1495, rybník nazval k počtě treboňského opata. V letech 1511 - 14 rybník rozšířil zvýšením hráze Štěpánek Netolický, a to současně se stavbou Zlaté stoky.^[8]

Rybník je využíván především k chovu ryb, ale slouží také k vodním sportům a rekreaci - rekreační středisko Doubí a sportcentrum ČASPV. Součástí naučné stezky „okolo Třeboně“.

✧ Staňkovský rybník

Popis technické památky:

Odvětví výroby – Vodohospodářské TP – *Rybník*

Význam technické památky:

Středověk

Samostatně stojící objekt

Možnosti využití technické památky:

Objekt vyžadující údržbu

Technologie zcela zachovalá

Charakteristika – historie a současnost:

Nachází se 2 km od Chlumu u Třeboně. Má protáhlý tvar a jeho severovýchodní část tvoří hranici s Rakouskem. Byl založen 1550 na Kostěnickém potoce Ruthardem z Malešova pod názvem Soused. Zemní hráz je 15 m vysoká, délka v koruně činí 160 m, max hloubka 8,5 m, plocha 349 ha.^[8]

Je využíván rekreačně - tábořiště a rekreační zařízení obecního úřadu Staňkov. Nachází se na naučné stezce „okolo Třeboně“.

Výlovy jihočeských rybníků

Tradice výlovů jihočeských rybníků je dlouholetá a sahá až do 16. století, kdy byly Jakubem Krčínem z Jelčan stavěny největší rybníky na Třeboňsku. Od té doby se stal Jihočeský kraj významným producentem rybího masa, s více než 9 tisíci tun ročně vylovených ryb pokrývá 50% produkce celé ČR.

Jihočeská centrála cestovního ruchu spolu s partnerskými rybářskými společnostmi chce tímto produktem popularizovat slavnostní výlovy jihočeských rybníků, které propagují tradice rybníkářství v Jižních Čechách.

Produkt podpoří návštěvnost a konkurenceschopnost kraje v nabídce turistických příležitostí a zároveň přispěje k prodloužení turistické sezóny. Dalším významným cílem produktu je zvýšení spotřeby rybího masa a zlepšení ekonomických výsledků rybářských společností. ^[15]

Rybářství Třeboň, a.s. nabízí možnost pořádání exkurzí na podzimní výlovy rybníků. Našimi pracovníky bude zabezpečen odborný výklad a zodpovězení všech dotazů z problematiky rybářství.

Navíc jsme pro zájemce připravili slavnostní obřad pasování na rybáře. Mimo vlastního obřadu bude každému novému rybáři předán pasovací list jako důkaz přijmutí do cechu rybářů. ^[16]

Rybáři na prahu roku 2006

Bývá zvykem na začátku nového kalendářního roku bilancovat minulé rozhodnutí, úspěchy a neúspěchy. Málokdo si na začátku roku 2005 vzpomněl na pohromu, jakou Třeboň před třemi a půl lety zažila. Přestože jsou povodně ze srpna 2002 nenávratně pryč, byl to rok z pohledů rybářů stále „rokem po povodni“, bohudík tím posledním.

Přestože rybníky jsou řádně opraveny, byla plánovaná produkce na počátku roku 2005 poznamenána nedostatkem násad z důvodu doznívajícího cyklu produkce ryb. Přes tyto problémy a poměrně nízké teploty na počátku léta, byl to rok především díky dostatku vody úspěšný.

Potřeba operativního rozhodování vyvolala nutnost zavedení informačního systému, který je při každém významnějším zvýšení hladin rybníků prověřován a funguje na 100%.

Systém je založen na sběru pravidelných informací o stavu hladin nejvýznamnějších rybníků, stavu výpustních zařízení a hrází. Na základě aktuálních informací jsou prováděny manipulace na výpustních zařízeních, aby účinky velkých vod byly co možná nejvíce eliminovány.

Zásoby sněhu na samém počátku roku 2006 vyvolávají oprávněné otázky o nástupu velkých vod. Třeboňští rybáři situaci bedlivě sledují, a proto již v průběhu sněhové kalamity byla prověřena retenční kapacita rybníků. V případě, že nedojde k dalším mimořádným událostem, bude případná velká voda z rychlého tání zachycena bez větších problémů.^[12]

4.9. Popis trasy po technických atraktivitách v Třeboni a okolí

Vytvořila jsem stezku po technických památkách, jejímž výchozím bodem je autobusové nádraží, nacházející se blízko centra, kde začíná první část trasy. Odtud se vydáme Jiráskovou ulicí k Bertiným lázním. Abychom se přiblížili přímo k náměstí, vrátíme se zpět na Jiráskovu ulici a projdeme Budějovickou bránou. Před námi se bude tyčit kostel sv. Jiljí, kde jsou dochovány tři zvony rodu Pernerů z Českých Budějovic. Vlevo v zahradě Nového Dvora si můžeme všimnout kašny, která již ale není funkční. Dále se vydáme Březanovou ulicí, jež nás dovede na Masarykovo náměstí. Tam si prohlédneme kamennou kašnu z roku 1609, další kašna se nachází na vnějším zámeckém nádvoří. Od ní se dostaneme k pivovaru Regent. Další kroky nás zavedou k přístavišti rybníka Svět. K Opatovickému rybníku a mlýnu můžeme podniknout krásnou i když trochu delší procházku po hrázi Světa nebo jet na kole či autem Novohradskou ulicí.

Centrum:

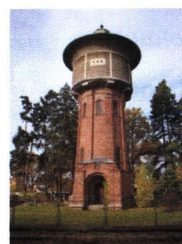
Zdroj: www.trebon.cz

- » Bertiny lázně
- » zvony v kostele sv. Jiljí + kašna na Novém Dvoře
- » Masarykovo náměstí (kašna)
- » zámecké nádvoří (kašna)
- » pivovar
- » přístaviště Svět
- » **2 km** Opatovický rybník
+ Opatovický mlýn

Druhá část trasy vede z Masarykova náměstí Dukelskou ulicí k secesnímu vodojemu. Od tohoto místa je již nutné použít dopravní prostředek - auto či kolo, abychom se jeli podívat buď k Rožmberku na malou vodní elektrárnu nebo do Staňkova u Chlumu u Třeboně ke Staňkovskému rybníku.

Z Masarykova náměstí do okolí Třeboně:

- » Na kopečku (vodojem)
- » **5 km** Malá vodní elektrárna Rožmberk (směr Tábor)
- » **17 km** Staňkovský rybník (směr Chlum u Třeboně)

Zdroj: foto M. Tichá

Zdroj: foto M. Tichá

Turisticky lákavé a využitelné pro cestovní ruch jsou lázně, pivovar a tři rybníky. Vodní mlýn, vodojem a vodní elektrárnu si lze prohlédnout pouze z venku. Formy využití nemovitých památek jsou navrženy v kapitole 4.4 .

Památky jsou většinou snadno dostupné. Projít Třeboňské centrum a obdivovat zdejší technické dědictví není fyzicky náročné, trvá to několik desítek minut. K ostatním památkám se dá dojet autem nebo na kole po značených naučných stezkách.

Třeboňsko má svou bohatou minulost, doloženou nesčetným množstvím stavebních a kulturních památek. Sama Třeboň, půvabné starobylé město, je příkladem u nás vzácné zachovalosti, jíž potvrzuje statut městské památkové rezervace. Dominantou Třeboně je renesanční zámek, jehož osudy jsou těsně spjaty s historií města. Spolu s čistým životním prostředím a výbornými podmínkami pro letní relaxaci a cestovní ruch se Třeboňsko stává vyhledávaným cílem turistů téměř z celého světa. Jeho cenu ještě umocňuje rozvoj lázeňství. Tímto soustředěním významu přírodovědného, umělecko-historického a lázeňského zaujímá Třeboň jedinečné postavení mezi českými a moravskými městy. ^[21]

5. Závěr

Technika je hlavním činitelem utváření materiálních předpokladů společenského vývoje a rozhodujícím civilizačním faktorem pohybu společnosti. Technické památky jsou autentickým svědectvím tohoto formování podmínek materiálního a duchovního života v historii společnosti a jejího civilizačního rozvoje. ^[9]

Proto jsem se snažila seznámit s významným podílem našich předků na tomto rozvoji techniky. Vysvětlila jsem pojem technická památka a zabývala jsem se ochranou technického dědictví a úlohou technické památky v krajině.

V bakalářské práci jsem se zaměřila na technické památky pro zpracování zemědělských produktů (pivovar, vodní mlýn), na vodohospodářské technické památky (rybníky, kašny, vodojem, vodní elektrárna) nebo na technické památky stavebního charakteru (lázeňský dům). Jednotlivé památky jsem charakterizovala podle daných kritérií - územní charakteristika, popis, význam, možnosti využití. Dále informuji o historii a současnosti těchto památek. V práci jsem zpracovala i krátký úvod k Třeboni, zmínila jsem se o tom, jaký byl rok 2005 a co nás čeká v roce 2006 v oblasti cestovního ruchu. Uvedla jsem také každoroční události konané na Třeboňském náměstí a náplň činnosti informačního a kulturního střediska.

Cílem práce bylo provést analýzu technických památek a na základě primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických atraktivit v oblasti Třeboně a okolí. Hlavním úkolem bylo hledat možnosti, jak přiblížit technické památky lidem a využít jejich přednosti. Produktem se tedy stal leták - „*Pozvánka na výlet za technickými památkami na Třeboňsko*“. Doufám, že putování za technickými zajímavostmi podle mého prospektu nebude turistům činit potíže.

Jestliže se mi podaří vzbudit zájem o technické památky na Třeboňsku u turistické veřejnosti, pak splnila má bakalářská práce své poslání.

Z uvedeného cíle lze verifikovat hypotézy vypsané v úvodu práce:

- Technické památky dokládají vývoj techniky a evokují hodnoty zaniklých řemesel.

Hypotéza potvrzena studiem odborné literatury.

- Technické památky zatím nepatří k využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu.

Hypotéza výzkumem potvrzena. Technické památky dodnes patří k nedostatečně hodnocené kategorii kulturních památek.

- Problémem je nepřehledné značení technických památek.

Hypotéza vlastním terénním průzkumem plně potvrzena.

- Vhodná propagace technických památek České republiky by mohla vytvořit základ nového produktu cestovního ruchu.

Hypotéza potvrzena studiem odborné literatury.

- U českých turistů roste zájem o technické památky.

Hypotéza na základě článku z Českobudějovických listů potvrzena.

- Většina památek bude z různých důvodů pro cestovní ruch nevyužitelná.

Hypotéza z větší části potvrzena z důvodu nevyhovujícího technického stavu památek, nezájmu vlastníků o jejich zpřístupnění nebo nedostatku finančních prostředků na jejich opravu.

- U většiny technických provozoven nebude možné seznámit se s jejich činností.

Hypotéza vlastním terénním průzkumem plně potvrzena.

6. Summary

The topic of this work is the technical monuments utilization in tourism in Třeboň.

The technical heritage evokes the values of extinct crafts and production processes, it reminds traditions that were handed down from generation to generation.

The main aim of the work was to study technical literature and to explain the technical terms, next to analyse primary and secondary information. Then was necessary to carry out own survey in the Třeboň region, to suggest the technical monuments utilization in tourism and to find out the possibilities how to show technical monuments' preferences to people. So I created a leaflet as a product of the work, the route through the selected technical monuments called „*The invitation to the trip through the technical attractions in the Třeboň region*“. I aimed at such technical monuments that are useful for tourism or that are situated in attractive natural and social surroundings.

The route is composed of following monuments:

- **Curative spa Berta** – Institute of treatment of movemental disorders. All spa procedures are in one complex.
- **Fountains** – As first I mention renaissance fountain at Masaryk's square from 1569 with a column with Rožmberks' roses. The second one from 1670 is situated at Třeboň Chateau's court. The last fountain in the garden of Cloister Nový Dvůr is malfunctioned.
- In church of St. Giles are preserved **three bells** from the Perner clan came from České Budějovice.
- **Town brewery Regent** founded in 1379.
- **Opatovice Mill** in baroque style from 1708, adapted after fire in 1727. The seat of microbiological institute of Science Academy. The mill isn't accessible to the public.
- **Ponds:**
 - Svět* – Recreation, cruising, rowing base, keeping fish for breeding, angling.
 - Opatovice* – Sport center Doubí - Stays on the banks of this pond, accommodation in chalets including boarding, bathing, surfing and canoeing. There are all possibilities of sports, cultural and social realization.
 - Staňkov* – Camping ground.
- **Water tower** – Isn't accessible to the public.
- **Rožmberk water power station** – Isn't accessible to the public.

From the ideas were set the hypotheses like:

- The technical monuments haven't belonged to the useful attractions in products of tourism, yet.
- Not clearly mapped out monuments is a problem.
- The interest in the technical monuments by Czech tourists has been increased.
- Major technical places of business became inoperative so it is impossible to get familiar with their working.

All of these hypotheses were proved true.

The building of sewers and ponds in several periods gave the Třeboň region a unique character , for which it has been classified in biospehric UNESCO reservation. The Třeboň region has its own rich past which is documented by numerous architectonic and cultural monuments. Třeboň itself, a charming ancient town, is an example of rare intactness which is not common in our country and which is acknowledged by the statute of town reservation. Together with pure environment and excellent conditions for summer recreation and tourism the Třeboň region has become a much frequented locality by tourist from all over the world. Its importance is stressed by the development of spa treatment. By the concentration of natural and historical significance, Třeboň occupies a unique position among Bohemian and Moravian towns. ^[21]

7. Seznam použité literatury

- [1] DVOŘÁKOVÁ, E.: Ochrana technických památek, IN: Sborník příspěvků z mezinárodního semináře „Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví“, Ostrava: SPÚ, 2001, s. 33-35, IN: LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004
- [2] VONDRA, J: Životní prostředí a technické a industriální objekty, Praha SNTL, 1980, s. 122-135, IN: LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004
- [3] MATĚJ, M: Specifická charakteristika průmyslových a technických památek, IN: Sborník příspěvků z mezinárodního semináře „Otázky ochrany a péče o technické kulturní památky a průmyslové dědictví“, Ostrava: SPÚ, 2001, s. 48-50, IN: LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004
- [4] LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004
- [5] KUDELA, L. - LEDNICKÝ, V.: Úloha technických památek v rozvoji českého cestovního ruchu, Ekonomická revue cestovního ruchu, r. 35, 2002, č. 4, s. 152-161, IN: LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004
- [6] MALÁ, V.: Cestovní ruch, Praha, VŠE, 1999
- [7] Kolektiv autorů: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, 1. a 4.díl, Libri, Praha, 2004
- [8] HULE, M.: Rybníkářství na Třeboňsku: historický průvodce, Třeboň, Caprio, 2003
- [9] MAZÁČ, J.: Technické kulturní památky, VŠB Ostrava, 2003
- Petrů, Z.: Ekonomika cestovního ruchu, Idea servis, Praha, 1994
- Hesková, M. a kol.: Marketing, JČU ZF, České Budějovice, 2003
- Horáková, H., Boučková, J. a kol.: Základy marketingu, VŠE, Praha, 1999
- Horner, S., Swarbrooke J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času, Grada Publishing a.s., 2003
- Gúčík M. a kol.: Krátky slovník cestovného ruchu a hotelierstva, Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu, Banská Bystrica, 2004

- Novacká, L. a kol.: Technika v cestovním ruchu, Ekonomická univerzita v Bratislavě, Obchodní fakulta, Ekonóm, Bratislava, 2004
- HESKOVÁ, M. a kol.: Závěrečná zpráva projektu WB-07-04: Technické památky v produktech cestovního ruchu. Projekt řešen Katedrou cestovního ruchu Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v rámci programu "Výzkum pro potřeby regionů". Financováno Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky. Tábor, leden 2006

[10] Moderní obec: ročník 12, číslo 1, leden 2006, s. 26

[11] Zpravodaj Třeboňský svět: číslo 1, leden 2006, s. 5

[12] Zpravodaj Třeboňský svět: číslo 2, únor 2006, s. 8

[13] www.mestaobce.cz, 21.1. 2006

[14] www.trebon.cz, 19.10. 2005

[15] www.smojk.cz - svaz měst a obcí jihočeského kraje, 2.2. 2006

[16] www.trebon.net, 13.2. 2006

[17] www.vakjc.cz – vodovody a kanalizace Jižních Čech, 13.2. 2006

[18] www.trebonsko.cz, 19.10. 2005

[19] www.berta.cz, 21.1. 2006

[20] www.pivovar-regent.cz, 21.1. 2006

[21] Průvodce městem Třeboň, M'Plan, Mariánské Lázně, 1992

8. Přílohy

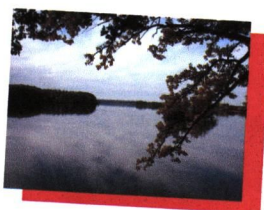
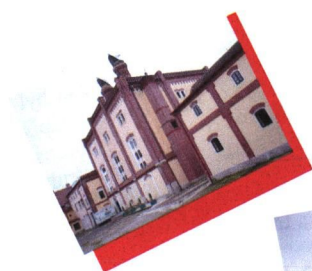
- I.** Leták – „Pozvánka na výlet za technickými památkami na Třeboňsko“
- II.** Mapy a plány
- III.** Bertiny lázně – léčebné metody, rekondiční pobyty, programy
na rok 2006, ceník
- IV.** Kontakty
- V.** Stálá expozice „Třeboňsko, krajina a lidé“ a návštěvnické
centrum na zámku
- VI.** Naučné stezky (Okolo Třeboně, Okolo Světa, Rožmberk)

I. Leták:

„Pozvánka na výlet za technickými památkami na Třeboňsko“

Pozvánka na výlet
za technickými památkami
na Třeboňsko

II. Mapy a plánky

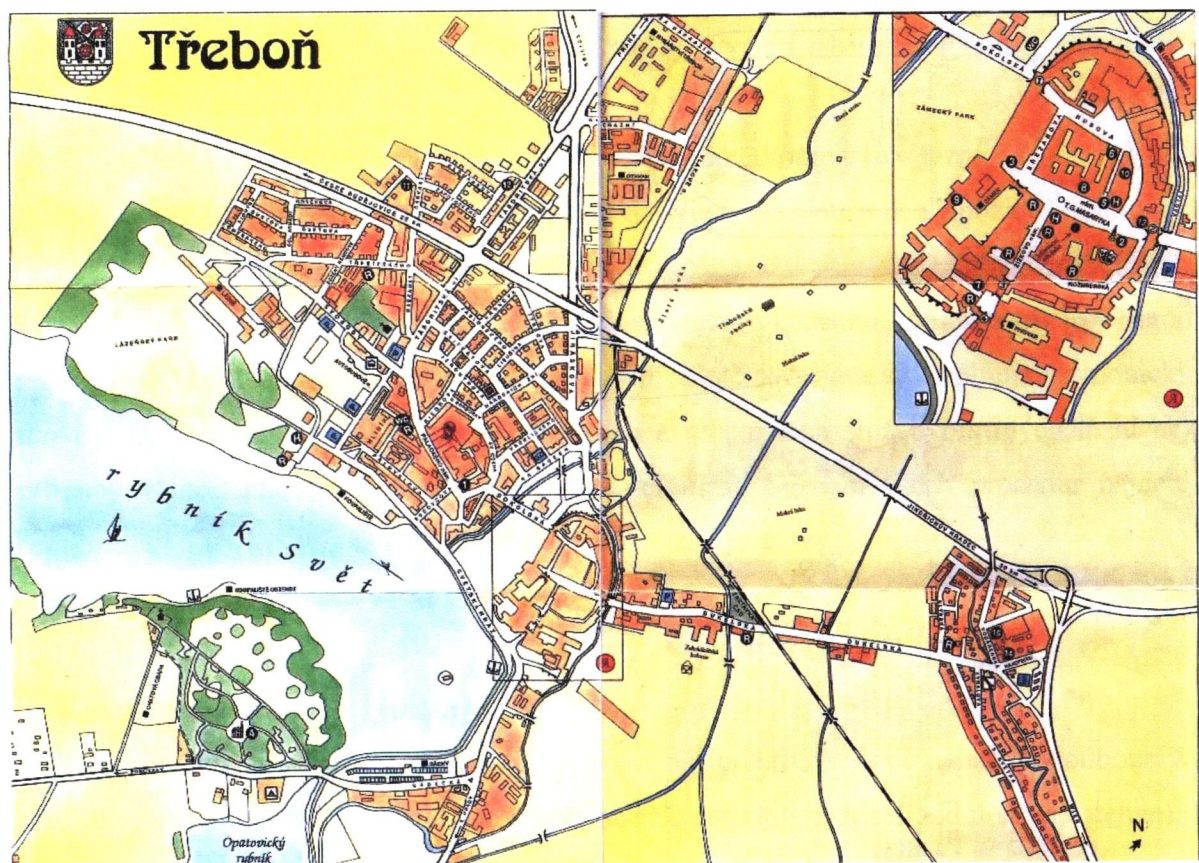
Plán města Třeboně od
Maximiliana Stránského
z r. 1699 zachycující
historické jádro města,
zachované až do
dnešních dnů

Zdroj: Třeboň, IKS Třeboň, Agentura Hejduk, Praha 1992

Zdroj: Průvodce městem Třeboň, Panoramatická mapa, M'Plan, Mariánské Lázně, 1992

Zdroj: Třeboň, IKS Třeboň, Agentura Hejduk, Praha 1992

III. Bertiny lázně

Indikace:

Bolestivé stavy páteře a kloubů

Pouřazové a pooperační stavy

Stavy po kloubních náhradách

Artrózy

Revmatická onemocnění

Bechtěrevova nemoc

Dna a hyperurikemický syndrom

Bolestivé stavy měkkých tkání

Léčebné metody:

Vedle základních léčebných procedur založených na bázi kombinování slatinných koupelí a zábalů s ručními masážemi Bertiny lázně využívají také široký okruh vodoléčebných procedur, jako jsou například podvodní vířivé a perličkové, masáže, přísadové koupele, vířivky horních a dolních končetin a střídavá nožní koupel v tzv. Kneippově chodníku.

K moderním léčebným postupům patří rovněž využití laserové techniky, elektroléčby, parafinových zábalů a plynových injekcí.

Součástí nově vybudovaného vodoléčebného komplexu lázní je víceúčelový rehabilitační bazén s různými masážními efekty. Vedle bazénu je k dispozici kombinovaná lázeň pro osm osob s podvodní vířivou a perličkovou masáží.

Klasická sauna a parní lázeň včetně ochlazovacího bazénku, masážní přístroj Sigoroll pro ženy a vodní lůžko Hydrojet pro intenzivní celotělovou masáž doplňují harmonický a funkční komplex nadstandardních rekondičních a relaxačních služeb Bertiných lázní nejen pro ubytovanou klientelu, ale i pro širokou veřejnost. Seznam všech procedur najdete v ceníku.

Rekondiční pobyty:

Sigoroll - hubnoucí pobyt pro ženy

Sigoroll je masážní přístroj, který výrazně pozitivně napomáhá při odbourávání celulitidy v problematických partiích ženského těla (břicho, hýždě a zadní strana stehen), ke zpevnění a vypnutí kůže a tkáně (také po těhotenství),

podporuje a povzbuzuje látkovou výměnu, odvodňování a prokrvování, pomáhá při uvolnění od nepříjemného pnutí svalů. Cvičení na tomto masážním přístroji v kombinaci s dalšími lázeňskými procedurami je základem programu Sigoroll, který je určený ženám.

V areálu lázní lze také využít doplňkové služby:

- kadeřnictví, pedikúra, manikúra, kosmetika
- fitness, tenisová hala, půjčování kol

Rekondiční a relaxační pobyty

Pobyty (desetidenní nebo týdenní) jsou vhodné pro:

- stavy únavy a snížené výkonnosti
- zlepšení fyzické kondice
- rekonvalescenci po závažných onemocněních
- snížení nadváhy
- sportovce
- obyvatele oblastí se zhoršeným klimatem

PROGRAMY 2006

Týdenní pobyty

- I. Týdenní program pro krásu těla a klid duše pro ženy*
- II. Rekondiční týden pro unaveného sportovce*
- III. Klasický týdenní rekondiční a relaxační pobyt*

Víkendové pobyty

- I. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 - Zlatá Hvězda*
- II. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 - Galerie*
- III. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 - Myslivna*
- IV. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 - Maxim*
- V. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 - Lužnice*
- VI. Relaxační prodloužený wellness víkend 2006 – Třeboňské kolo*

Ceník jednotlivých procedur

Vyšetření		Léčebná rehabilitace	
vstup. lék. vyšetření	480,-	LTV s míčem	70,-
kontrol. lék. vyšetření	240,-	LTV skupinová	70,-
výstupní lék. vyšetření	480,-	LTV individuální	210,-
ošetř. péče pro VI/3, VII/1,2,3,6-12	40,-	LTV v bazénu*	130,-
ošetř. péče pro VII/14, 15, 16	70,-	ruční masáž část.*	170,-
Slatinné procedury		reflex. masáž	210,-
slatinný zábal část.	325,-	rehabilitační plavání* (po - so 7.00 - 15.30 hod.)	70,-
slatinná koupel celk.*	325,-	manipulace, mobiliz.	220,-
Vodoléčba		kineziologický rozbor	210,-
perličková koupel*	160,-	mechanoterapie*	80,-
jodová koupel*	170,-	sensomotorika	90,-
solfatanová koupel*	160,-	lymfodrenáž - přístroj.* (vasotrain)	200,-
bylinná koupel*	160,-	nácvik chůze	70,-
podvodní masáž*	250,-		
		Různé	
vířivá lázeň HK*	90,-	plynové injekce	110,-
vířivá lázeň DK*	100,-	plynové obálky	110
Kneippův chodník*	80,-	rotoped*	25,-

IV. Kontakty

Infocentrum – IKS

Masarykovo nám. 103
Telefon: 384 721 169

Zdroj: www.trebon.net

Bertiny lázně

Tylova 1, 379 15 Třeboň
tel.: 384 754 111
Kulturní oddělení: Tel.: 384 754 455
www.berta.cz

Zdroj: foto M. Tichá

Opatovický mlýn

Mikrobiologický ústav Akademie věd ČR
Novohradská 237, 379 01 Třeboň
Telefon: 384 721 101

Zdroj: foto M. Tichá

Pivovar Regent

Trocnovské nám. 124/I
www.pivovar-regent.cz

Zdroj: foto M. Tichá

Vodojem

Na kopečku
www.vakjc.cz

Zdroj: foto M. Tichá

Rybníky

trebon.rybarstvi.cz

Zdroj: trebon.rybarstvi.cz

V. Stálá expozice „Třeboňsko – krajina a lidé“ a návštěvnické centrum na zámku

Moderně pojatá expozice populární formou seznamuje návštěvníky s největšími atraktivitami našeho regionu. Dozvíte se zde o historii a technických zajímavostech třeboňského rybníkářství, spojeného se slavnými jmény Štěpánka Netolického, Jakuba Krčina z Jelčan, Mikuláše Rutarda a Josefa Šusty, i o schwarzenberském hospodářském systému. V části věnované lázeňství pochopíte souvislosti mezi existencí rašelinišť v okolí města a třeboňskými lázněmi. Velká místnost, věnovaná typickým přírodním stanovištím a chráněným územím vám představí náš region tak, abyste měli chuť podívat se přímo do přírody na zajímavá místa Chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Třeboňsko. Ve videosálu budete mít možnost vidět zajímavé filmy o přírodě i historii Třebońska.

Celá expozice je kombinací dvojrozměrných exponátů (fotografie, kresby, mapy, texty) a trojrozměrných dioramat a modelů. Expozice je pojata v soudobém interaktivním stylu – klasické expoziční prvky jsou kombinovány s moderní audiovizuální technikou tak, aby se návštěvník o jednotlivých tématech dozvěděl co nejvíce zajímavostí.

Nachází se v prostorách Zámku Třeboň.

Provozovatelem je Informační a kulturní středisko města Třeboně.

Otevřeno:

- duben, říjen - denně **kromě pondělí**
od 9 do 17:00 hodin
- květen až září - **denně** od 9 do 17:00 hodin

Kontakt:

- Tel.: +420 384 724 912
- Mobil: +420 724 347 457
- e-mail: expozice@itrebon.cz

Autor: Ing.arch. Vladimír Bouček

- architektonické a výtvarné řešení expozice

VI. Naučné stezky

Cyklistická naučná stezka Okolo Třeboně – 39 km, 22 zastávek

Stezka vytváří okruh v lesnaté a rybníčnaté krajině východně od Třeboně. Trasa je vedena po málo frekventovaných asfaltových silnicích III. třídy a zčásti po lesních cestách a hrázích rybníků. Stezka začíná na hrázi rybníka Svět a pokračuje po hrázi rybníka Opatovického. Dále vede trasa k rašeliništi Spálená borkovna, kde se těží rašelina pro potřebu lázní. Odtud směřuje lesní cestou k myslivně Barbora, aby posléze přetnula Zlatou stoku a zamířila k hrázi mezi rybníky Nový a Starý Kanclíř a dále k obci Lutová (zde protíná spojku s dálkovou cyklotrasou Praha – Vídeň), Stříbřec a Stará Hlína. Cestou protíná tok Nové řeky, k níž jezdívala rybařit Ema Destinnová a míjí rybníky Vyšehrad a Starý a Nový Vdovec. Po hrázi rybníka Vítek míří k největšímu rybníku Rožmberku a kolem Nové Hlíny se vrací směrem k Třeboni.

Naučná stezka Okolo Světa – 12 km, 16 zastávek, pro pěší

Tato naučná stezka tvoří uzavřený okruh kolem rybníku Svět (na jihozápadním okraji města Třeboně). Poskytuje stezka základní informace o vývoji současné krajiny Třebońska jako výsledku dlouholetého, vzájemně prospěšného soužití člověka s okolní přírodou, o historii a současnosti rybníkářství a lázeňství, o lidové architektuře, o významných společenstvech organismů a charakteristických druzích rostlin a základních ekologických vztazích v přírodě. Větší část trasy vede po polních a lesních pěšinách. K vybavení patří i odpočinková místa s lavičkami, mnohé s výhledy do okolní krajiny. V parku na jižní straně rybníka Svět je možno navštívit Schwarzenberskou hrobku.

Naučná stezka Rožmberk – 22 km, 12 zastávek, pro pěší i cyklisty

Tato stezka začíná a končí v Třeboni, jejím tématem je rybníkářství a je proto logické, že vede kolem největšího českého rybníka – Rožmberka (současná rozloha vodní plochy je cca 420 ha). Nejbližší úsek hráze rybníka Rožmberk leží přibližně 4 km od Třeboně. Rožmberk je ve skutečnosti přehradou na řece Lužnici, jejíž vody jsou zadržovány mohutnou dvoustupňovou hrází. Hráz je nejen impozantním technickým dílem, ale i zajímavou přírodovědeckou lokalitou. Je porostlá mohutnými staletými duby, v jejichž dutinách hnízdí řada druhů ptáků. V zimě bývá Rožmberk jedním z center výskytu orlů mořských. Na hladině rybníka můžete spatřit velké množství vodních ptáků – zejména v době podzimního vypouštění se zde zdržují tisíce kachen, hus, bahňáků, volavek a dalších ptáků.